Beyin Kanseri Tedavisinin Fonksiyonel De?erlendirilmesi (BKTFD)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Beyin Kanseri Tedavisinin Fonksiyonel De?erlendirilmesi (BKTFD)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17605

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Beyin Kanseri Tedavisinin Fonksiyonel De?erlendirilmesi (BKTFD) Ölçe?i, orijinal bir arac?n Türk popülasyonuna uyarlanmas? çal??mas?d?r. Bu ölçek, özellikle beyin kanseri tedavisi gören bireylerin ya?am kalitesi ve fonksiyonel durumlar?n? çok boyutlu olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, hastalar?n fiziksel, duygusal, sosyal ve faaliyet durumlar? gibi tedaviye ba?l? fonksiyonel k?s?tl?l?klar?n? ve genel sa?l?k durumlar?n? de?erlendirmeyi hedefler. Türk toplumunda yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, BKTFD ölçe?inin yüksek düzeyde güvenirlik ve geçerli?e sahip, klinik ve ara?t?rmasal kullan?ma uygun bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Beyin Kanseri, Fonksiyonel De?erlendirme, Ya?am Kalitesi, Uyarlama Çal??mas?, Geçerlik, Güvenirlik, Onkoloji, Psikometri

Yazarlar

?enay Karada? Arl?

Amaç

BKTFD Ölçe?i'nin temel amac?, beyin kanseri tedavilerinin bireylerin günlük ya?amdaki fonksiyonel yeterlilikleri üzerindeki etkilerini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Tedavi sürecinde ortaya ç?kan semptomlar?, yan etkileri ve psikososyal zorluklar? tespit ederek, sa?l?k profesyonellerine hastalar?n ihtiyaçlar?na yönelik daha ki?iselle?tirilmi? müdahale planlar? olu?turmalar?nda yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle hem klinik de?erlendirme hem de bilimsel ara?t?rmalar için fonksiyonel de?erlendirme alan?nda standart bir ölçüm arac? sunmaktad?r.

Yap?

BKTFD ölçe?i, beyin kanseri tedavisinin fonksiyonel sonuçlar?n? de?erlendiren çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ölçek, hastan?n ya?am kalitesini ve fonksiyonel yeterlili?ini etkileyen kritik alanlar? temsil eden be? ana alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, fiziksel k?s?tl?l?klar, sosyal entegrasyon, duygusal refah ve genel faaliyet düzeyleri gibi tedaviye özgü etkile?im alanlar?n? kapsar.

Ölçe?in yap?sal modeli, hastalar?n ya?ad??? zorluklar? kapsaml? bir ?ekilde ele alarak, tedaviye verilen tepkilerin sadece biyolojik de?il, ayn? zamanda psikososyal etkilerini de kaydetmeyi mümkün k?lar. Bu çok boyutlu yakla??m, ölçe?in hastalar?n bütüncül durumunu yans?tma

ARABPSYCHOLOGY.COM

kabiliyetini güçlendirmektedir.

Geçerlik

BKTFD Ölçe?i'nin Türk toplumunda kullan?lan versiyonunun (BKTFDTr) geçerlik çal??malar?, arac?n ölçmek istedi?i yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlam??t?r. Maddelerin ay?rt edicili?ini belirlemek amac?yla yap?lan analizlerde, ölçek toplam puan ortalamalar? alt ve üst %27'lik gruplar aras?nda kar??la?t?r?lm?? ve ileri derecede anlaml? bir fark ($p<0.001$) bulunmu?tur. Bu istatistiksel sonuç, ölçekteki maddelerin, ölçülen özellik aç?s?ndan bireyler aras?ndaki farkl?l?klar? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in içeri?inin ilgili yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren kapsam geçerli?i çal??mas? yap?lm??t?r. On iki (12) uzman taraf?ndan yap?lan de?erlendirmeler sonucunda BKTFDTr ölçe?inin kapsam geçerli?i oran? %96 olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek oran, ölçek maddelerinin fonksiyonel de?erlendirme alan?ndaki temel kavramlar? temsil etme yetene?inin uzmanlar taraf?ndan onayland???n? göstermektedir.

Güvenirlik

BKTFDTr ölçe?inin güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu ve tutarl? sonuçlar üretti?ini ortaya koymu?tur. Güvenirlik katsay?s? olarak yayg?n kullan?lan Cronbach Alpha de?erleri hem alt boyutlar hem de tüm ölçek için incelenmi?tir. Elde edilen katsay?lar literatür bilgisiyle uyumludur ve ölçe?in klinik uygulamalarda güvenle kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Ölçek için hesaplanan Cronbach Alpha de?erleri a?a??daki gibidir:

Fiziksel Durum Boyutu: 0.72
Sosyal Ya?am ve Aile Durumu Boyutu: 0.84
Duygusal Durum Boyutu: 0.83
Faaliyet Durumu Boyutu: 0.87
?lave Durumlar Boyutu: 0.86
Tüm Ölçek (Toplam Puan): 0.93

Tüm ölçek için elde edilen 0.93 de?eri, BKTFDTr'nin mükemmel bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve farkl? ölçüm zamanlar?nda benzer sonuçlar verecek yüksek düzeyde güvenilir bir araç oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

BKTFD Ölçe?i, beyin kanseri tedavisinin fonksiyonel sonuçlar?n? ölçmek üzere yap?land?r?lm??

ARABPSYCHOLOGY.COM

be? ana alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk kültürüne adaptasyonu s?ras?nda da korunan faktör yap?s?n? temsil etmektedir. Ölçe?in 50 maddesi, bu be? faktör aras?nda da??lm??t?r, bu da arac?n çok boyutlu yap?s?n?n sa?laml???n? ve yap?sal geçerli?ini göstermektedir.

Bu be? faktörlü yap?, hastalar?n fonksiyonel durumundaki farkl? yönleri ba??ms?z olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Örne?in, sosyal ya?amdaki k?s?tl?l?klar ile duygusal s?k?nt?lar ayr? faktörler alt?nda ele al?narak, tedavinin karma??k etkileri daha detayl? incelenebilir. Bu ayr?m, klinik müdahalelerin hedeflenmesinde büyük önem ta??maktad?r.

Araç

Test Türü:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

50 maddeden olu?an öz bildirim ölçe?i

Mevcut Diller:

Türkçe (Uyarlama çal??mas? Türkiye'de gerçekle?tirilmi?tir.)

Popülasyon Grubu:

Beyin kanseri tan?s? alm?? ve tedavi gören hastalar.

Ya? Grubu:

Yeti?kin hastalar.

Popülasyon Detaylar?:

Beyin kanseri tedavisi sürecinde olan veya tamamlam?? olan, fonksiyonel durumlar? de?erlendirilmeye uygun bireyler.

Test Metodolojisi:

5 puanl? Likert ölçe?i kullan?larak hastalar?n beyin kanseri tedavisine ba?l? fonksiyonel

ARABPSYCHOLOGY.COM

k?s?tl?l?klar? veya yeterlilikleri de?erlendirilir.

Anahtar Kelimeler

BKTFD, Beyin Tümörü, Onkolojik Bak?m, Ya?am Kalitesi, Psikometri, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?ç Tutarl?l?k, Kapsam Geçerli?i

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?:

Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri:

sarli@agri.edu.tr

?leti?im Adresi:

Dr. ?enay Karada? Arl?, A?r? ?brahim Çeçen Üniversitesi (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? tarihte Marmara Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

BKTFD ölçe?inin Türkçeye uyarlama çal??mas? **2013** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri için sorumlu yazar ?enay Karada? Arl? ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Klinik ve akademik kullan?m ?artlar? için yazar?n belirledi?i protokoller izlenmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: beyin-kanseri-tedavisinin-fonksiyonel-degerlendirilmesi-bktfd-toad.pdf

Kaynaklar

Karada? Arl?, ?. (2013). **Beyin kanseri tedavisinin fonksiyonel de?erlendirilmesi ölçe?inin Türk toplumunda geçerlik ve güvenirlik çal??mas?** (Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul). Yüksekö?retim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmi?tir: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi

ARABPSYCHOLOGY.COM

Beyin Kanseri Tedavisinin Fonksiyonel De?erlendirilmesi (BKTFD) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

BKTFD Ölçe?i toplam 50 maddeden olu?maktad?r ve be? alt boyuta ayr?lm??t?r:

Fiziksel Durum: 7 madde
Sosyal Ya?am ve Aile Durumu: 7 madde
Duygusal Durum: 6 madde
Faaliyet Durumu: 7 madde
?lave Durumlar: 23 madde

Derecelendirme Sistemi (5 Puanl? Likert Ölçe?i):

Hiç (0), Biraz (1), Bazen (2), Ço?u zaman (3), Her zaman (4)

ARABPSYCHOLOGY.COM